Toelichting Verordening adressen gemeente Utrecht

Algemeen

In de Wet basisregistratie adressen en gebouwen (hierna: Wet BAG) staan regels over de methodische registratie van adresgegevens. Op grond van de Wet BAG heeft de gemeente de plicht om in de wet genoemde zaken voor de basisregistratie van een naam, nummer of begrenzing te voorzien. De beslissingen hierover worden in beginsel door de gemeenteraad genomen, maar de gemeenteraad kan deze bevoegdheid ook delegeren aan het college van burgemeester en wethouders. In deze verordening zijn de meeste van de bevoegdheden die in artikel 6 van de Wet BAG staan aan burgemeester en wethouders gedelegeerd.

In de Wet BAG staan geen regels over het creatieve proces dat aan de methodische registratie voorafgaat. Gemeenten zijn vrij om namen te bedenken en deze toe te kennen aan woonplaatsen, delen van de openbare ruimte en de methode van het toekennen van nummers aan objecten. In gemeente Utrecht is er bijvoorbeeld een commissie straatnaamgeving die adviseert over de toekenning van namen aan de openbare ruimte.

Ook kunnen zaken in de verordening worden opgenomen waar de wet BAG niet in voorziet, bijvoorbeeld de afbakening van bouwblokken en de naamgeving van gemeentelijke gebouwen en bouwwerken.

Belang van naamgeving en nummering (adressen)

Adressen hebben een belangrijke functie in het maatschappelijke verkeer. Dat geldt voor hulpdiensten als politie, brandweer en ambulance die een adres moeten kunnen vinden bij een noodgeval, maar dat geldt ook voor postbedrijven, het notariaat en het bedrijfsleven. Iedereen wil vindbaar zijn. Zonder goed sluitende informatie kunnen veel partijen hun werk niet goed doen. Daarnaast hebben burgers ook belang bij goede adressering van een woning, omdat ook zij in de regel vindbaar willen zijn.
In het openbaar bestuur vervullen adressen twee wezenlijke functies. Enerzijds is een groot deel van de registraties bij de overheid geordend/toegankelijk op alfanumerieke volgorde van adressen. Anderzijds zijn adressen nodig om selecties uit deze registraties te kunnen maken en te kunnen koppelen.

Gevolgen van wijziging van straatnamen en huisnummers

Bij de bevoegdheid tot naamgeving en nummering wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen van bewoners en bedrijven. Soms moet voor de gevolgen wat geregeld worden, dan kan het onder andere gaan om:

1. Situaties waarin de tijd tussen het besluit tot wijziging en uitvoering van de wijziging niet zo lang is en bewoners en bedrijven zich onvoldoende kunnen voorbereiden op de wijziging. Hoe langer deze periode is, hoe minder compenserende maatregelen genomen moeten worden.

2. Als er sprake is van vergoeding van kosten, dan geldt geen algemene norm van de hoogte of de vorm van de vergoeding. Bij een korte voorbereidingstermijn kan voor bewoners bijvoorbeeld gedacht worden aan adreswijzigingskaarten als schadeloosstelling.
3. Als bedrijven in hun belangen zijn geschaad door een te korte voorbereidingsperiode (veelal een jaar) dan kan een deel van de kosten worden vergoed. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met:
   - de bevoegdheid van de gemeente te besluiten tot een wijziging;
   - het maatschappelijk risico en het ondernemersrisico;
   - de lengte van de voorbereidingsperiode;
   - specifieke aspecten van het bedrijf;
   - voorraad van (actuele) naar buiten gerichte producten/productieonderdelen;
   - het gemiddelde gebruik of de omzet per tijdsperiode van de voorraad; en
   - de mogelijkheid van bedrijfseconomische en fiscale afschrijving van zaken.

Uitleg per artikel

Artikel 1 Definities

In de Wet BAG staan deze verschillende definities ook genoemd, daar wordt in deze verordening bij aangehaakt. Doordat het hier gaat om een autonome verordening zijn de definities in artikel 1 opgenomen.

- **Nummeraanduiding**: in de Wet BAG wordt gesproken over een nummeraanduiding. Deze definitie wordt gebruikt, omdat bij ligplaatsen en standplaatsen niet van een huis – en dus niet van een huisnummer – kan worden gesproken. Voor de leesbaarheid wordt in de verordening ook gesproken over een huisnummer, zodat men dan beter weet waar het over gaat. Hier dient zo nodig nummeraanduiding ingelezen te worden.

Artikel 2 Delegatie bevoegdheden

De bevoegdheden uit artikel 6 van de Wet BAG worden op één na aan burgemeester en wethouders gedelegeerd; dat is de bevoegdheid tot het indelen van de gemeente in woonplaatsen en het vaststellen van de namen daarvan. De symbolische waarde van het indelen van de gemeente in woonplaatsen, met soms ook een politieke lading, is zodanig dat deze bevoegdheid bij de gemeenteraad behoort te blijven. De te delegeren bevoegdheden blijven binnen de grenzen die artikel 156 Gemeentewet aan de mogelijkheid tot delegatie stelt. Burgemeester en wethouders kunnen de vaststelling, toekenning en afbakening ook wijzigen en intrekken.

Artikel 3 Naamgeving openbare ruimte

De commissie straatnaamgeving wordt geraadpleegd door burgemeester en wethouders voordat een naam wordt toegekend aan de openbare ruimte. Met dit artikel wordt deze al geruime tijd bestaande raadplegingspraktijk vastgelegd.

Artikel 4 Straatnaam en andere namen; aanbrengen en gedogen

Lid 1

Het straatnaambord wordt zichtbaar in de openbare ruimte aangebracht. De kosten voor het aanbrengen van een straatnaambord zijn voor de gemeente, evenals de kosten voor het onderhoud daarvan. Dit geldt, voor zover van toepassing, ook voor het onderschrift. De gemeente stelt de rechthebbende van het object schriftelijk in kennis van het aanbrengen van een straatnaambord. Aan gemeentelijke gebouwen en bouwwerken kunnen andere namen worden toegekend. Dit zijn namen voor een vernoeming of aanduiding van een gebouw of bouwwerk, die niet als straatnaam te bestempelen zijn.

Lid 2

Een rechthebbende op een zaak is verplicht het aanbrengen van een straatnaambord en onderschrift toe te laten, en de aanwezigheid van de straatnaamaanduiding te gedogen.

Lid 3
Straatnaamborden moeten goed zichtbaar en in voldoende mate aanwezig zijn gelet op het algemeen maatschappelijk belang dat deze borden dienen. In veel gevallen worden straatnaamborden door, namens of op verzoek van de gemeente bevestigd aan bouwwerken, gevels van gebouwen, terreinafscheidingen of paaltjes die op privéterrein staan of daar worden geplaatst. Dit geldt ook voor een onderschrift bij een naambord, een wijkaanduiding of andere informatie. De rechthebbende zorgt ervoor dat het straatnaambord goed zichtbaar blijft vanaf de openbare weg.

Lid 4
Het is verboden om zonder een besluit van burgemeester en wethouders straatnamen of daaraan gelijkende namen aan de openbare ruimte toe te kennen door deze naam zichtbaar aan te brengen. Hier kan handhavend tegen worden opgetreden, omdat het zelf aanbrengen van een straatnaam of daarop gelijkende naam tot verwarring kan leiden met de door de gemeente toegekende straatnaam. Het staat iedereen vrij om een naam te geven aan een onroerende zaak, zolang daardoor maar geen verwarring ontstaat met de door de gemeente toegekende straatnaam.

Artikel 5 Huisnummer; aanbrengen en gedogen
Lid1
Het huisnummer wordt zichtbaar in de openbare ruimte aangebracht. De kosten voor het aanbrengen zijn voor de rechthebbende van de zaak, tenzij de gemeente het huisnummer aanbrengt.

Lid 2
De rechthebbende van een zaak is verplicht om het aanbrengen van een huisnummer te gedogen. Overigens is het in veel gevallen de eigenaar of rechthebbende zelf die het huisnummer aanbrengt, zie ook lid 3.

Lid 3
Als een rechthebbende zelf een huisnummer aanbrengt dan moet hij ervoor zorgen dat aan de gemeentelijke voorschriften wordt voldaan, tenzij burgemeester en wethouders anders beslissen. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij nieuwbouwprojecten waar vanwege uniformiteit dezelfde nummering wordt gehanteerd. De rechthebbende wordt hiervan schriftelijk in kennis gesteld. Een huisnummer is binnen vier weken aangebracht nadat het huisnummer is toegekend.

Lid 4
Soms is al een huisnummerbesluit genomen, maar is het object, bijvoorbeeld een woning, nog niet gereed voor gebruik. In die gevallen is bepaald dat een huisnummer uiterlijk vier weken nadat het object wel gereed is (de woning is opgeleverd voor bewoning) wordt aangebracht.

Lid 5

Het toegekende huisnummer wordt op een zodanige wijze aangebracht dat dit ter plaatse vindbaar is en vindbaar blijft. Hierbij moet aan gemeentelijke voorschriften worden voldaan. Burgemeester en wethouders kunnen handhavend optreden om ervoor te zorgen dat een huisnummer vindbaar is en vindbaar blijft.

Artikel 6 Wijzigen straatnaam of huisnummer

Burgemeester en wethouders kunnen een straatnaam of huisnummer wijzigen waardoor de oude straatnaam of het huisnummer komt te vervallen en een nieuwe straatnaam of huisnummer wordt toegekend. In dat geval kan worden bepaald dat de oude straatnaam of het huisnummer voor ten hoogste een jaar naast de nieuwe straatnaam of het huisnummer blijft hangen, voordat de oude wordt verwijderd. Op die manier wordt zoveel mogelijk voorkomen dat iemand die niet op de hoogte is van de wijziging zijn bestemming niet kan vinden.